

בעוה"ת

גדולים מעשי צדיקים תכתב זאת לדור אחרון, דור חלוש, מדוכה ומעונה, לחזק הלבבות השבורות, לנמנע בהם אהבת תי"ש, להראותם זה הדרך אשר הלכו בה אבותינו צדיקינו, מאורינו ומאלופינו — לכו בה.

והוא טובה כפולה ומכופלת, רבת התועלת, הן להמוכירים והן להנוכרים, כאשר האריך בתועליות האלו הרב בעל שלשלת הקבלה ועוד בהרבה ספרים כידוע.

וע"כ נחזיק טובה למע"כ הרה"ג כש"ת מוה"ר יהיא"ל צבי קליין שליט"א, שהוא מגזע גדולים, וזה מקרוב בא למדינתנו מעמק הבכא וידו ת"ל עושה חיל, להעלות מחדש על מכבש הדפוס הספר החשוב שם הגדולים החדש בהוספות חדשים מעילים, כאשר עיני הקורא יחזו מישרים, בקונטרס עין זוכר וכבר איתמחי גברא פעל ועשה, זכה וויכת, זה מכמה שנים להו"ל גם ספר שה"ג מרבינו החיד"א (עוד בהיותו ביוראפ) ועוד ספרים חשובים, לזכות את הרבים ע"כ איש את ידו לא ירים, להסיג גבולו להדפיס זה הס' מחדש עד כלות שש שנים.

המסייע על ידו הוא בכלל ברוך אשר יקים וכו' ויעמוד לו זכות הצדיקים הקדושים אשר בספר הזה נזכרים ויוסיפו להם שנות חיים.

הכו"ח למען כבוד התורה ולומדי' פה גויא"ק, בימי רצון דשנת תש"ז לפ"ק.

אוצר החכמה

יהודא ליב זעלצער

בשם אגודת הרבנים דארה"ב וקנדה

יונתן שטייף	הק' לוי יצחק גרינוואלד	הק' מנחם פאלאק
ראב"ד דקה"י בודאפעסט וכעת בארה"ב בברוקלין	אב"ד קהל ערוגת הכושם	אב"ד ס"ק סערענטש יע"א
משה הלוי הורוויץ	הק' משה רוקח	צבי הירש הכהן
בלאאמו"ר פד"ה זצוק"ל מבאסטאן	בהרה"צ ה"ג מהר"מ מקאזלוב זצלה"ה	אבד"ק דערעטשקע, נשיא מועצת גדולי התורה באונגארן

זאת לדעת, כדי לסלק התרעומות, בכל מיני קדימות, ולצאת מן המחלוקת, שמתי לי את סדר הא"ב בכל השמות, לקו ולמשקולת.

הסכמה

מכבוד הרב הגאון הגדול מעוז ומגדול שלשלת היוחסין פאר החרו כליל
החכמה והכרעים שמי נדע למשגב נ"י ע"ה פה"ח המפורסם רשם ולתחלה כקשית
מרה דובערדיש מיזלש היז אביד דפה קהלתנו יע"א :

בעודי תנה לא נקלם כעיני תופשי התורה רבות תבחרים , אשר הניה אתריו ברכה הרב הגאון
החסיד מוהרד"א זצ"ל וזולת תבדיו הגדולים בפריש , עוד הגיש לנו מנתח מהורה בכלי
שחור בענות צדק ספר בשם הגדולים כגון , צמל ויגע לקבץ כעמ"ד גורנה קודות וזי חכמינו
ורבנינו הקדמונים ול ויכתוב על הספר ימי חיותם , מקום תחנותם , סדר חיותם , שנות גזיותם
סודותם וחדותם , צאצאי מעיהם ותלמידיהם , ותבדירם וידיעתיהם בכל חכמה אשר כבוכים האילו
לנו נתיבות התורה וחדותה , תוספי התורה ומעודדה . אשר תרפו נפשם והציקו רוחם לאסוף רכוש
הגדולים והספרות והשורות לתתילנו דרכי הלמד כגמרא ולדורישנו עמל תבונות המוסקים כל מבקשם
יסבאם באור קפאון לפי ערכם ודריגתם בספר שם הגדולים ותחי שריד לאחריתם ומגותן אשר
למדו אותנו דעת האמונה המצורפה לצדק מדותינו את הכל עשה יפה הגאון מ"ז חיד"א ול עד
אשר כמעט שבו נפשות המאונות ונתונות באוצר מאות בשנים בצדור החיים , לגור עוד בארצות החיים :

וכאן השלים הגאון הגדול ספרו שם הגדולים עד היום עברו כמה עשירות שנים אשר גם בחמה לא
חסרנו גודלי גאוני ישורן וחדקים דוד דורשיו חכמינו ומנהיגיו אשר היו נר לרגלי בית יעקב
האור לנתיבותיהם , אלו הכלם בנעימים לבאר דברי תראשונים והפולפול בבירור תהלות וכל רבניהם
הלכות קבועות אשר אין לוח מהם , כשר לפני המלך , ואלו צדיקים וחסידים אשר יספור בהם
גדולות ונפלאות ספרים כאבני נזר מתנססות ללמד לאדם במה יתרצה העבד העברי לקונו ית"ש
והנשינו כיתרון הבשר העבודה התמימה והמה כעבד לפני המלך , אשר ראוי להזכר בשמותם וחסון
מעשיהם המוכים לעשות להם זכרון ליום אחרון , לזאת קם ונתעודד היה הרב המופלג ירא ושלם
מרה אהרן וואלדען נ"י מתושבי קהלתנו יצ"ו והמה שכמו להיות עוסק במלאכת הקודש חזאת
כי רבה היא יגע וכצא , זאת אשר החל הגאון מוהרד"א ול כלה הוא עד דורנו זה לסדר שמות
הגדולים , ולעורך מערכת ספריהם ויקרא שם תבדיו , שם הגדולים החדש , וידוע לכל
סבין כי המלאכת היקרה הזאת כבדה היא מאוד לסדר שמות הגדולים אשר צריך לזה יגיעה לא
מעט , ושקידה לא קטנה , ובפרט לברר עניני תבדירם על מה אדניהם הוסבעו כאשר ברר אותם במוב
שנים ודעת , אף כי שייך איזה מהגדולים ול אשר לא הביאם בספרו פנימה יען כי רך בשנים הוא
ונעלם ממנו איזה יחסי מתאונים ול , יכ"ז ראוי לאמר לו יישר על מוב מספלו אשר פעל ועשה לני
בעלתו הגאונים והצדיקים ז"ע על ספרו , ולכן מצאתי נכון להיות גם יד תיכון עמו ודרעי תאסענו
ומחזיקי לקחת ודבור הצבד הזה בספר פנים יפות וכל המטיב יסיבו לו משמים , במדכח כפלי כפלים ,
אורך ימים ושנות חיים , חכמת הגדולים יעמוד לנו לזכות ולחיות ולראות בבגן ציון וירושלים , הלא כ"ד
המזכיר לכבוד הגאונים והצדיקים אשר לשמם ולזכרם תאות נפש הבעה"ח ביום ג' י"ט לחודש
חורשים שנת תרכ"ד השם המוב לברכה לפי :

דובערדיש מיזלש חופי ווארשא יע"א .

הסכמות הגאונים

מכבוד הרב הגאון האמיתי מאור הגולה מופת הדור והדרו עמרת תפארת ישראל זקן ויושב בישיבה המפורסם בכל קצוי ארץ ומאיר לארץ ולדרים בתבויז הרבים והיקרים כקשית מרה שלמה קלוגר היז מבראד יעיא :

בעזרי, לשמחה אמיתי מהולל בחופיע לנגד עיני מכתב עוז חביון במטיב תגיון מכבוד הרב המופלג חכם ושלם ירא ה' מרה אחרן וואלדען נ"י מע"מ ווארשא כי רצונו להעלות על מכבש הדפוס מחברתו אשר פיו יקבנו שם הגדולים חרש, כי הולך בעקבות הגאון בוצינא קרישא חכם חיד"א ז"ל בספרו שם הגדולים אף היא אסף וקיבץ כל גאוני חכמי הדור וספריהם מערך שני מאות שנה עד עתה ותועלת לא מעט יוצמח מהחיבור הזה לכל איש אשר תורת ה' והוגיה חביבים בעיניו ואם כי לא ה' המחברת הנ"ל למראה עיני אך ראיתי הסכמות גדולי הדור מהללים ומשבחים את המחבר הנ"ל כי טוב עשה בעמיו לזאת אף ידי תיכון עמו וזרעו תאמננו להסכים על הדפסת ספרו יהי ה' עם הרב המחבר נ"י אשר מויעזר לבנו יצא לפעולה אדם גם אנכי ברצות ה' לא אמנע מליקח חיבור אחד בכסף מלא אשר יושע עלי המחבר נ"י, א"י הנאנת על כבוד התורה כי הורס וכי הודש ומצפה לדחמי שמים כי ירום קרן כל חוכי ישועתו היום יום ג' שנכפל בו כי טוב כ"ה שבט כי היא מקור הברכה לפי ברוד.

הק שלמה קלוגר.

מכבוד הרב הגאון המובהק עמרת הגולה פאר הדור והדרו נזר ישראל ותפארתו נ"י ע"ה פה"ח שמו נודע בשערים המפורסם בכל קצוי ארץ בתבויז הרבים והיקרים כקשית מרה יוסף שאול הלוי נ"י היו אבדיק לבוב והגליל :

בעזרי, גדולים מעשי צדיקים כי יסופר לדורות הבאים אחריהם לעורר לבבם לאמור זה הדרך הלך פלוני הצדיק לבו אחריו, וזכות הרבים הלוי בהקדושים אשר בארץ המה, באופן שיהיה זכר צדיק לברכה, ברכה לחמזכירים אותו וברכה להצדיק בעולם העליון כי ינתן לו מהלכים בין צבאו מרום העומדים ע"י החיים אשר בעזרי המזכירים בשבתו ולומדים ממעשיו לעשות כמותו ולהלך בדרכיו, וזה תכלית הברכה אשר בוד' ה' את דוד עבדו ועשית לך שם כשם הגדולים אשר בארץ המה, והוא אשר חכמים הגידו כתר שם טוב עולה על גביהם, ואמרו במ"א אשרי מי שגדל בשם טוב כי טוב שם משמן טוב שהכל מתבשמין בו ובשמו המוב ההולך למדחקים, נמצא צדיק בא לבית מלונו ומצודתו מרוסה על כל החיים לוקח נפשות חכם בשמו הטוב אשר השאיר אחריו שם עולם אשר לא יכרת, הגה זה פרי צדיק יסוד עולם הגאון מרה חיים יוסף דוד אוזלאי הספרדי ז"ל בספרו שם הגדולים אשר קבץ ורבץ ועשה ציון לנפשות גדולי ישראל

ב"ח יום א' יתרו תרכ"ד לבוב

שלום וכט"ס לכבוד הרב המופלא ומופלג וותיק ירא ה' מרה אחרן נ"י וואלדען יצ"י, יקרתו הגיעני ואשר ביקש ממני אמלא שאלתי, ע"ד אשר בקש לתת את ידי בדבר אשר זה כביר וחל רוח ה' לפעמו לערוך מערכה ולהציב יד ושם לגאוני פולין ואשכנז מערך שני מאות שנה עד היום לסדר סדר המערכה כאשר עשה הגאון הנפלא בבקור ספרים ושומת עין הנקוב בשמו הקדוש חיד"א ויעמוד ח"י ד"א תהא למיקם ועד נצח לא ישכח המובה הגדולה אשר עשה עמנו להזכיר שמות גאוני עולם משוש דור ודור, והנה מעלתו ליבה ולבתו רוח מהרה לאשר הגאון חיד"א ז"ל רבים מגדולי חכמי פולין ואשכנז לא ראה ורא ידע וע"כ קנאת סופרים תרבה חכמה לסדר שמות גאוני עולם גדולי ישראל וחכמיהם ולמה יגרעו מהם, והנה השכנז גאוני עולם על מחברתו ובקש להיות גם אני נמנה לדבר מצוה הלוי, ומה מאוד תגל נפשי בראותי

הסכמות הגאונים

ישראל וספרותיהם ומעשה תקפם גבורתם וצדקתם לזכות את החיים ואת המתים הקרואים במתתם חיים כאמור, ועתה בדורינו זה קם ונתועדר הרב הותיק המופלג החסיד מו"ה אהרן בה"ד ישעיה נתן נ"י מק"ק ווארשא להוסיף על שם הגדולים זכרון צדיקי גדולי ישראל וספרותיהם אשר השמים הגאון בספרו שם הגדולים מוסיף עליהם מן הדור שהוא אשר בוסיים הגאון אוולאי ספרו עד היום לערך מאה שנה אשר חלפו, וראיתי ביד הרב הגל הסכמות גדולי הדור המסבחים מעשיו ופועל ידיו ידעו לזאת לא אוכל השב ריקם משאלתו ואבוא גם אנכי היום על ההתום לאמור לפעלא טבא ויתברך בזכות הצדיקים אשר מוזכרים בספרו, הכ"ד המתגורר פה ק"ק ווארשא כאורח נמה ללון. הק' שמעון בהגאון מהר"ם סופר זצ"ל אבד"ק קראקא המעוטרה:

הצער יוסף שאול הלוי נאטהנזאהן האבד"ק לבוב והגליל:

מכבוד הרב הגאון הגדול הצדיק המפורסם חסיד ועניו מופת הדור והדרו נ"י ע"ה פה"ח עמרת תפארת ישראל סבא קדישא שמו נודע בישראל לשם ולתהלה כקשית מו"ה ישעיה מרשקאנא היו אבד"ק פראגא יע"א:

ב"ה יום ג' ה' אלול תרכ"ד לפ"ק ס"ק סלאנימא אל כבוד הרב המופלג היקר החכם השלם כמורה אחרון וואלדען נ"י:

מכתביו היקרים הגיעני, והנה בדבר אשר רוצה לילך בעקבות הראשונים ולחבר ס' שם הגדולים חדש להיות מונה שבחן של חכמים בלב כל אחד ואחד וחכמת כל אחד ואחד מהגאונים הצדיקים נוחי נפש, והוא יקרא דשכבי ויקרא דחי, וגם ראיתי הסכמות גאוני זמנינו וחיותי אשר רוח חכמים נוהה הימנו ומסכימים להדפיס ספרו, ומצוה לשמוע דברי חכמים ע"כ אפירין נמשי" ליה והגני מכבים עם גאוני זמנינו שיודעם ספרו, ושארית ישראל לא יעשו עולה להדפיס את הספר הגל בלי רשות הרב המחבר נ"י כמזהרים מן התורה וגם ידוע חוקי הקיר"ה באתי על החתום.

נאום הק' יהושע אייזיק אבד"ק סלאנימא

אמרת חזק ואמץ ויהי ה' עמו לחרות את כפרו בעם

בראותי זאת אשר נתועדר לעשות שם לשם הגדולים אשר בארץ ואשר עודם חיים ישי"ה ולדעתי זה נקרא חסד של אמת שעושים עם החיים ועם המתים כי כמה גדולים אשר לא זכו להפיק מעינותם הוצה ולהקים שם בישראל וגם אותם אשר שמו אותותם אותות לפי רוב השנים תמעט ידיעתם שמותם וספרותם, והנה כי כן כל אשר יגעו ועמלו ע"פ תבל כקר הכל נשכח ויכס אותם עפר הארץ וע"כ האיש אשר מגלה עפר עיניהם ויזכרים בזכרון טוב הוא הוא המחיה אותם מערימת עפרם ואם לא זכינו לראותם ולהשתעשע אתם דבריהם הם זכרונם שמותם וספרותם, וכן נזכה לחזות אותם עת יעוררו משנותם עת יאמר ה' לאסורים יצאו מקברותם ויאיר להשכח אפילותם, אלה דברי המדבר לכבוד הגאונים הקדושים אשר בארץ ולכבוד המזכיר גויותם ונשמתם.

מכבוד הרב הגאון הגדול הצדיק המפורסם חסיד ועניו מופת הדור והדרו נ"י ע"ה פה"ח עמרת תפארת ישראל סבא קדישא שמו נודע בישראל לשם ולתהלה כקשית מו"ה ישעיה מרשקאנא היו אבד"ק פראגא יע"א:

בעזרי, מה מאוד שמח לבבי ותגלגל כליותי בראיתי פעולת ידי הרב המופלג חסיד ושלם כמורה אחרון וואלדען נ"י מפה אשר יצא ללכת בעקבי הרב הגאון החסיד עיר וקדיש מו"ה חיים יוסף דוד אוולאי זצוק"ל לקבץ ולאסוף את כל הגאונים הגדולים רבני וראשי ישיבות צדיקים וקדושים אשר בארץ ואדירי התורה אשר היו בכל דור ודור מימות הגאון הגל גם עשה מערכת ספרים אשר השאירו אחריהם לכרכה ופיו יקבנו בשם שם הגדולים חדש כשם הגאון המחבר הראשון אשר קרא לספרו, ועברתי בין בתרי אסרו בכל עבר ופינה וראיתי את האור כי טוב להיות לזכרון ולמשמרת כי הכל עשה בסדר נכון לכלכל דבריו בשום שכל במב טעם ודעת ולירד עד מפרת מהותם ולעלות מסקור הכתם סיגיתא טבא ספריהם היקרים על מה אדיניהם המבעו וקולע אל השערה ולא הביא אשר כל רואיו יאשריהו ויברכו את שם המחבר לעולם כי טוב עשה בעמיו ורב התעלה אשר יצמחמה כידוע, לכן

הסכמות הגאונים

בעט ברזל ועופרת לאיות לבני ישראל לדורות להבין ולהורות, למען ידעו דוד אחרון את גדולתם וגאונותם מוריהם ומנהליהם, ועיני מיהלים לראות את הספר יוצא מבהד"ם כלול בחדור יאקה בליג ספר אחד, פי המדבר לכבוד התורה ולומדי' מצפה לישועת ישראל עם עני' ואביון, הכו"ח פה פראגא יום ב' ג' שבט לסדר דברו אל כל עדת ישראל ויקחו סקמי מעפר דל לפ"ק.

נאום ישעיה מושקאט חרק פראגא.

מכבוד הרב המאור הגדול הצדיק המפורסם פאר הדור חסידא ופרישא בגשיק פרי צדיק עין היים כקשת מיה יעקב דוד היו אבריק אמשנאו בן לאותו צדיק הרב הגדול והקדוש מיה יצחק מווארקי וצוקלהיה:

ב"ה היה הרב המופלג השלם במדע מויה אהרן וואלדען נ"י מווארשא ביקש מאתי בהיותו מדפיס ספרו בקראו שמו שם הגדולים החדש שאתן לו הסכמתי והנה ספר כזה הוא יקרא דשכבי, ומצינו מאמרם ול בכתובות בשעת פטירת רבי כשנכנסו אצלו חכמי ישראל אמר להם אל תספדיני בעיירות, סבור מינה משום טרחא הוא דקאמר, כיון דחוו דקא ספרו בכרכי וקאתי כולי עלמא, אמרו שם משום יקרא הוא דקאמר, ר"ל דאי הוה משום טרחא עלמא להספידו כי רצון יראיו יעשה, ואם שרבינו הקדוש היה עניו כמבואר במשנה סוף מס' סוטה משמת רבי במלה ענוה ויראת חסא, ולא דרגיש ולא האפעל בכבוד, הקפיד עכ"ז בעת פטירתו על כבודו למען חשרש בלבנו אמונת אומן בהשאת חנשא, כי אין מכבדים דבר הנפסד והכלה לנצח, וכן העלו בגמרא שהחסד הוא משום יקרא דשכבי וכאשר מצינו שח' הפיר עצת ערומים מחשבות רשעים שיחפצו אשר יקרא שמותם עלי אדמות לדור דוד כמו שפירש חנוך הקדוש במדרש בראשית על פסוק יהי בונה עיר ויקרא שם העיר כשם בנו חנוך, וז"ל קרבם בתימו לעולם ר' יודן אמר מה סביון חרשנים בתימו לעולם ופירש דלעיל מיניה כתיב ועזבו לאחדים חילם בתימו לעולם משכנותם לדור ודור קראו בשמותם עלי אדמות ופירש הקרא ועזבו לאחדים חילם אף נחלת בתימו יבא לידי זרים, וע"ז אמר קרבם בתימו לעולם ר"ל שהיו סבורין חרשנים בתימו לעולם דהיינו שישארו בתימו לעולם וכן סברו שיתקיים משכנותם לדור ודור ולא יחרבו לעולם עד שקראו בשמותם עלי אדמות להיות להם לכבוד ולתפארת לזכר עולם, אך רבות מחשבות בלב איש ולא נתמלא רצונם ומחשבותיהם כי עזבו לאחדים חילם ומשכנותם יחרבו וגם שמותם וזכרם לנצח יאבדו, לא כן הצדיקים אשר המלך ח' צבאות חסין ביקרם וחס על כבודם יותר מכבודו כמבואר בפסיקתא וישלח ידו מעל המזבח אצל ירבעם כי כאשר חס ברחו מן תכבוד בחייתם כן הכבוד ירדף אחריהם אחר מותם, וה' מעורר בכל דור ודור אנשי מדע שיחברו חבורים להחזיר שמות הצדיקים והתמימים אשר בארץ המה ונשכח מאנוש זכרם זה כביר ימים לדוכב שפתי ישנים להאיר הארץ מכבודם, ולכן אמלא את רצון המחבר ג"י, והספר עוד לא חותי ואי"ה כאשר יצא מבית הרפוס אקח ס' אחד, ידעה ח' פעלו ומעשהו יכון וישא ברכה מאת ח' על פעולתו וצדקה מאלקי ישענו, דברי המדבר לכבוד התורה וחוג' פולמוסק יום א' י"ש לחודש מנחם אב לפ"ק יחל ישראל אל ר' לפ"ק:

אלעזר ברזי כהן.

מכתבי תהלה

מכבוד ידידי הרב המאוהב החרף
ובקי משנתו קב ונקי חתיק וחסד
ארע קדש מחצבתו שלשלת
והחסן כשת מיה צבי הירש הלוי
הנורווייזי היו בעל המכתב סי לקסי
צבי וס שארית צבי נכר הטאונים הגדולים
מחזקו מרגליות מבראד ומהרצ הלוי
הנורווייזי אבריק פפרים בעל מחנה לוי

ב"ה יום ה' ערב תג השבועות כי היא
מקור הברכה לפק בראד.

ימים רבים לישראל מעת אשר השפע על פני תבל
כעצם השמים לפחד ספרי שם הגדולים
חסד וחסד חרב המצבת חריד הגדול פאר חרד
חסדא קרישא מורנו ורבינו חכם חיים יוסף חרד
אחלוי וצוקל, וידי אך יצא מבית הרשום רבים
חלבו לאורם, ויצא שםם כשם הגדולים בכל
אפסי ארץ ואיים רחוקים עד אשר נחששו כמסמנים
כי תועלת רב יצמחו מספרי לחלוצות נאנני ישרון
וספריהם בכלל, אך זאת גלוי וידוע לכל איש
אשר לו לב מבין כי בכל מלאכת הפעולה אבריק
בכלל ומלאכת כותבי קודת ותלוצות ישרון כפשו
לא נמצא שלימות גמור, וחזק איש אשר אף אם
כגובה ארזים גבוה לתפאר לאמור כי ביכולתו
לחקק ולרבות כל נאנני חרד וספריהם כשו היו
ישראל לגוי עד היום, ואף אם אף שנה ידי לא
יבוא עד אפס קבנו, לכן גם תנאן וידיא וציל אם
כי עליו נוכל לאמור בצדק כל יקר ראות עינו תל
מי לא יקם אחרו, בכל זאת אך עיני בשו לו
והעוור אחריו שללוח לא מועטים להתגורר
לאנשים חכמי לב חכמים אחריו, ומתגם כנאנני
וספרי מדינותינו ועד שם ועד שם חנמנא בספריו,
יען כי רב הדרך ממדינותינו למדינות איטליא מקום
מגורו בימים האלה (אשר נחב תבול לא ידע
עין) ומעולם לא רדנו תגליו על ארצות מדינותינו
כי רדנו בקדש וזה רק במדינות איטליא
אשכנז צדפת וחירגמה לחות אך מקום מועדי אשר
שמע וראוה מספרי תגליו מדינותינו, ורבים אוסרים
מי יראנו טוב רד חרד וחרשיו רד חרד ונאנני רד
רד וחכמי אלה אשר לא תבואו בספרי תנאן
וידיא ול פגימה למען ידי גם לחם שם עולם
אשר לא יכרת, לזאת מה נעשה שמחזי ותגלית
עצמותי לקראת הבשורה אשר נתבשרתי מאת
כבוד ידי נפשי רוב המסלג בתורת ה' ויראותו
חכם ושם מיה אחרן וואלדען גי מעלם
ווארשא כי עליה בידו אודי ודגיפה לאגור ולמסוק
ספרי יקרי ערך ושמות נאנני וחכמי חרד כושני
מאות שנה עד עצם היום הזה ויהללם לשני
מחלקות

מכבוד ידידי הרב המאוהב החרף
ובקי משנתו קב ונקי חתיק וחסד
ארע קדש מחצבתו שלשלת
והחסן כשת מיה צבי הירש הלוי
הנורווייזי היו בעל המכתב סי לקסי
צבי וס שארית צבי נכר הטאונים הגדולים
מחזקו מרגליות מבראד ומהרצ הלוי
הנורווייזי אבריק פפרים בעל מחנה לוי
ולחסי תודה:

ב"ה יום א' פורים קמן לסדר כי תשא את
ראש בני ישראל לפקודיהם לפק בראד.

רב שלום וכמס לכבוד אהובי ידי חרב
המופלג חסד חכם ונבון ירא ושלם מוכתר
בפעולות ובמידות פוכות כשת מיה אחרן
וואלדען גי:

ידידי מכתבו ודק קריתי אשר בו הודעני אשר
חפץ לעשות כיון למלאכת שמים, לחביא
כל הכתבים וספרי של צדיקים, הנקובים בשמותם,
נאנני עולם, וארלים ומציקים, ואלי תרשישים,
ולעשות חסד עם הדיים והכתים, אשר עוזרת
חיים, ברב עוזות עד תחת מדברים, ולשונם
תחלך בארץ אשר המחשבות, חסיד חביד שםם
בשמותם, וזכרים ונקשים, תלא בספרהם, תסת
וכאשר באמיתותם, בקבר פתח גרונם, אין אומר ואין
דברים בלי נשמע קולם, בכל הארץ יצא קולם, יבוע
יחזקו כענבים בבוסר נכסו כזאת יבוא אדר"ל אל
הקדש לכות את חריבם, ושכרו חרבה מן השמים,
לחזק על מחברו, לכל גלוי נחל מעלות
הפארה, חרד חרד פקל, ותועלת חרד תגלית
גלוי תראה לכל בעלי עינים, כשמש בחצי השמים,
לזאת גלוי חספיהם הנקובים בשמותם, ועל מה
תסת בנים, וחדשים לכל תפניהם, ותפארת לכל
עושים, ואשר תסת בכתובים, ובאוצר שכיות
תפניה תסת פכונים, ובחודי חרדים תסת צפונים
ידי לכל גלוי וידעים, ואשר יערב לבו לכות
חריבם, לנלוח תפניהם להעלות על תרשם ספרי
גדלים, ידע אל מי לפנות אצל מי תסת
נפשות, וכבר קדמו תנאן הקדש בעל ברכי
קדש לחיאות חנמנו בשם הגדולים, וסשה
אדר"ל ישרו פחדים ללקוח שושנים ואשר שאל ממני
לחזק על חסמתי מי אנכי ומה סמא בי אם אמרתי
תפניה כשו תפכות אשר עשה עמדי, ודעת
אודי מעודי ומה אכנף ואקדם על כל תפכות אשר
פגלתי ושדתי באבי לחיאות נתן בלבי, שלא לדרוך
אחרי

מכתבי תהלה

החלקות מערכת גדולים ומערכת ספרים אחרי אשר צדקם וחקקם בכור בזינות ובחכמת הבקוח כיד ה' המובה עליו, הוא האיש אשר לפי עזרת גאוני וחכמי פולין, שאר רוח לו וכי נתן לו אלקים מדע והשכל בכל ספר וחכמה וברוב עניות בו גם אותי קרא להסכים על הדפסת ספרו הנל הנקוב בשם שם הגדולים תורש ואם כי יש בידו די ותוהר כתבי תעודה מגאוני וחכמי הדור ובראשם מר אבי הגאון המפורסם ג"י הצותנים לפעול צדק, באתי גם אנכי כיהודה ועוד לקרא לחיות שר המסכים על מחברתו, ועיני כלות ומיחלות לראות המחברת הנל חקק מעדני עשרות לי כחפץ ידיו המדבר באמת

אחרי כבוד המדומה לחבל דמה, ומעודי הייתי נתבא אל הכלים, מבלי לצאת ולבוא בין הגדולים, כי מכיר אני מך ערכי, אולם מחברתו דבר שפתים אך למותר חמה הכל יתללו ויגידו תפארתו מחברתו הדמה, ובעודו בכפו יבלענה, וידו ידיו לאל אמונה, תחוקנה ידיו ותעשינה תוש' וחפץ ה' בידו יצליח ומזה אדר'ן ישרה פרה, וזכות הגאונים הקדושים יגיבו עליו לעד ולעולמי עולמים ולנצח נצחים כחפצו וכחפץ ידיו תדושת באהבה עזה:

הק' צבי הירש הלוי איש הורוויץ
ברב מילאזין וצל.

בעם ברזל ועופרת או על שכמי אשאני ומצפה לתשועת ה' :

אברהם בנימין קלוגר בהגאון מהרש"ק ג"י.

מכתב השני מהרב מרדכי הנל בשלחי אליו איזה עליה הגרפסים ממחבריו וזל.

ב"ה יום א' י' תמוז תרכ"ד לפ"ק ברמוד.

לידיד נפשי ולבבי הרב וכו' מר' אהרן ג"י.

אתמול הראה לי ידידינו הרב הגדול כו' בן הגאון מהרש"ק ג"י פ"ש באנפתי הגאונים באהבה וחיבה וגם קבלתי ספרו שם הגדולים אשר נהניתי ורב טוב שבעתי וקראתי לשבת עונג ולקדוש ה' מכובד כי בין מלאכתי למערכת הגדולים מהגאון חידא זל ודוב גילי ושמתתי מזה כגול עלי קציר תחוקנה ידיו ותעשינה תוש' ויעזור ה' אותו לבד בקרב על המוגמר א"ה ואז אתן לו מכתב תודה ואלף ת"ח חן לכ"ת כי מלאכת שמים בידו כו' וכעת אין לי פנאי להאריך יותר כ"ד ידיו באמת ובתמים דש"ת באהבה עזה בלונד' ומסיים בברכת שלום וחומם באהבה רבה.

הק' צבי הירש הלוי איש הורוויץ.

מודעה רבה

ירא את ה' בני ומלך

[משלי כ"ד, כ"א]

אף כי לשפת יתר הוא לגדור בעד כל בא להסיג גבול, כי גם מבלעדי הוזהרתי חלילה לחשוב כזאת על עם ה' חלקו ונחלתו כי יבואו בגבול איש אשר יגע ודבה וחפץ ה' בידו הצליח, ובחראי האיש אשר יזיד על רעו לנדות עליו גרון לחזור ולהדפיס ספרי בלי רשותי קם לי' בארז כו' ומתגם כי לא אנכה לו ובחדאי גם ענוש יענוש בפלילים כפי חוקי חסמשלה י"ה כידוע, לכן ירא כל אדם לנפשו לשוב ולהדפיס הספר הזה כמחבונתו או שלא כמחבונתו במדינותיו או במדינות הקרובים והרחוקים אלינו, פן תרכיז בו ה' האלה הכתובה בספר התורה לכל ססיג גבול רעו, וגם יענוש כפי נמסי חסדינת י"ה כו' ולהשומע ינעם וישכן בנח ושאנן :

המחבר.

מִי פָעַל וְעָשָׂה קִרְא הַדְּרוֹת מֵרֹאשׁ
אֲנִי יְהוָה רֹאשׁוֹ וְאֶת אֲחֵרֹנֵי אֲנִי הוּא:

[ישיב' מא. ד']

אמר הכתבר ראיתי נועם פעולת רבותי הקדמונים ראשונים גם אתרונים גדולים קרי לב, אשר עשו חיל לחקור אתרי שנות דור ודור הלא המה סדר עולם רבא להנא הארקי רי בר חלפתא, סדר עולם וזמא דרבינו יוסף טוב עלם (ה) סדר הקבלה לרבינו הגשר הגדול הראב"ד, סי' יוחסין להרב הגדול מיה אברהם וזות שלשלת הקבלה להרב הגדול מיה גדלי'ן יחיאל, צמח דוד להגאון מיה דוד טאנו, קורא הדורות להרב המובהק מיה דוד קנפורטי, סדר הדורות להגאון המקובל אלקי מיה יחיאל לוריא, ודומיהם, והאחרון נכבד, שם הגדולים, וזעד לחכמים, להגאון המובהק חסידא קדישא מיה חיים יוסף דוד אוולאי הספרדי, כולם נתנו את לבבם ברות נדיבה לאסוף ולקבץ את שם חכמי ישראל הקדמונים והאחרונים ולכתוב זכרון בספר דברי ימי חיי גדולי ישראל, מעשי יחדי סגלה, תולדות אנשים מצוינים, ושם הקדושים אשר בארץ המה אנשי השם, משפחות ספרים ומתברי ספרים, להיות שמם חקוק למוכרת נצח ומספרים עלילות מצעדי קדושי עליון, וכתבו מליהו בספר הזכרונות זכרון מעשיהם הקדושים יספרו דוד אחרון אשר פעלו ישועות בקרב הארץ (ג) ויגידו גם פעלם בחיבוריהם וספריהם זמן דפוסם ומקומותם, כמאמרם דל (נמוצי נטס ה')

שהקביה מתעסק בשבתן של צדיקים לפרסמן בעולם, עוד אמרין הראה

1234567

הקביה

(א) ק' כהנ' בעל כסא יוחסין ובעל נחם דוד השיג עליו חיל, בעל סוד עולם וזאת לא ידעתי וזאת, וזאת בראש ספר סוד עולם וזאת כהנ' חיל משהרוב ביהם עד עכשיו אלף ושי' שנה וזה בכלל ארבעה אלפים ותתק' ליתרם ע"כ, וזכריה כגאלן מהרר משה ואפרתם יל חיל איב' למדה שבעל סוד עולם וזאת ביהם ד' אלפים התבאר ליתרם עכ"ל, אך לבי נתגמס בהם מפני שכסוף סוד עולם וזאת כהנ' על מר אפרת חיל, בזאת תכ"ב לחורק ביהם הוא שנה ד"א ר"ס לבריתא עולם עולם לא"י וכו' שטאן תרמ"א שנה קודם ביהם תבאר, כי כל כהנ' דורות השולם עד זמנו הוא כהנ', ואע"פ שהכנ' אחר מר וזאת שמונה דורות מ"מ קרוב הוא להוציא הכדורות הכס' לא יאריכו תבאר שנים משנת ר"ס עד שנת תבאר כי בראש תבאר אפי' בדורות בראשית משה רבינו עליו השלום כל ימיו בארבעים המלכים נביאים תבאר אחרת וזאת עד היום הזה לא תבאר שמונה דורות בארבע תבאר שנים, ועל כהנ' אפי' לא חל' בזמן הזה, ושוד אפי' היה מתברר ס"פ חיל ביהם תבאר יס"ב מן הכס' שלא הכיר לא ר"ג מלוכה ולא אחד מגאונים רב שרירא ורב סעדיה אבא המהם יוא' בכל השולם, וכלקטיס המהוברים לספר יוחסין בדף קס"ג מהם שרפי יוסף טוב עלם חבר סוד עולם וזאת, וגם זה משם רחוק, כי כבר תבאר למעלה שר' יוסף טוב עלם היה שינו רבינו גרשום מ"ס ומשנת ר"ס עד זמנו כס' יוסר מתק' שנה, אבא גם קרוב הוא להכנ' שהשמונה דורות הנוכחים לא יאריכו בשנים הסמה, ואפי' הכהנ' שבעה מ"ס כגאלן מהרר כיו' מר באלא ינ"ו שקבלה שדו שמתברר סוד עולם וזאת היה אחד מהגאונים או חכם אחר בזמנו ומת' שכסוף בראש סוד עולם וזאת משהרוב ביהם עד עכשיו וכו' כ"ל נראה לי שאיזה חכם ספר ס' שהכנ' למצוא כהנ' על גליון הספר והמעתיק כתבו בשנים עכ"ל:

[illegible]

הקדמה

הקבצה למשה דור ודורשיו דור חר וחכמיו כו אשר המה לנו לעינים לתורות אותנו את הדרך נלך בה אשר בה תשכון אור ועל ידי חכמי הדור נדע המעשה אשר עלינו לעשות, וזכות הרבים תלוי בהם, והתועלת הגדולה לספר לדורות מעשי הצדיקים מבואר בדברי האלקי החסיד רבינו יונה ז"ל בספרו המפורסם שיערי תשובה וז"ל על פסוק כבוד חכמים יתחלו כי יש בכבוד החכמים והישרים תועלת גדולה וכו' כי בהתהדר החכמים דבריהם נשמעים וילכו עיניהם העם כולו וידמו למועצתם, והשנית כראות בני אדם את כבודם ילמדו לקח לנחול כבוד ותרבה הדעת כמאמר רז"ל מתוך שלא לשמה בא לשמה, והשלישית רבים מישיני הלבבות יעורו משנתם בראותם הדר כבוד התורה ויכירו מעלתה ויבא השקה בלבבם ויהי עסקם בה לשם יתעלה ולעבדו בלבבם שלם, עוד שם על פסוק מצרף לכסף ובור לזהב ואיש לפי מהללו, לשבח עובדי עבודתו ויראיו וזכותו גדולה עד שמים כו אם הוא משבח המעשים הטובים החכמים והצדיקים כו, עו"ש אבל הרבות חקר בכבוד הצדיקים כו על כן ארחל את ה' אלקיך תירא לרבות ת"ח כי היראה מהם סיבה ליראת שמים כי בזה דבריהם נשמעים מדרך יראתם הלא הם יורו וידריכו את העם ליראה את השם הנכבד והנורא ונאמר ויראו כל העם את ה' ואת שמואל כו למען יכספו הלבבות לתורה ואשר אין בהם ללמוד ידעו הדר כבוד עסק התורה ויזכו בירעותם עכל המהור, והנה אף אחרי הרב בית מקדשנו ושירתנו היתה לשמה ואפס עצור ועוזב וחשך עדינו עול הגלות ומקרי הזמן הקים לנו ה' ברחמיו מושיע ורב בכל דור ודור וישלח לנו מלאכי אלקים המה הגאונים וחכמים קדושי עליון (ג) השתולים בכר דור ודור (ד) ובאורם (ה) נראה לנו אור לדבק (ו) בהם ולקחת מהם מוסר השכל לבחור בדרכיהם ולעשות כמעשיהם (ז) והנה הצדיקים מוסרי ארץ (ח) מגינים עלינו במעשיהם הטובים כמאמר הגאון הקדוש ר' משה חיים לוצאט ז"ל בספרו הנכבד מ" (מק יט) על פסוק אמרו צדיק כי טוב כי פרי מעלליהם יאכלו וז"ל כי יש בכונת החסידות טובת הדור שראוי לכל חסיד שיתכוין במעשיו לטובת בני דורו כולו לזכות אותם ולהגן עליהם במעשיו שכל הדור אוכלין מפירותיהן, וכן אמרו רז"ל היש בה עץ אם יש מי שמגין על דורו כו שזה רצונו יתברך שיהי חסידו ישראל מוכים ומכפרים והוא מה שאמרו ז"ל (ויקרא ט) בלולב ומינו, ואלה המה הרועים האמתים של ישראל כו שדורשים ומשתדלים על שלומתם וטובתם בכל הדרכים ועומדים תמיד בפרץ להתפלל

- (ג) גרסין בגמרא (כ"ב ע"ה) אמר רבא עשרים צדיקים שיקראו על שמו של הקדוש שנאמר כל המקרא נאמי וגו' וא"ר שמואל בר נחמני אר"י שלש נקרא על שמו של הקדוש ואלו כן צדיקים כו' וא"ר אלעזר עשרים צדיקים שיהמרו להיכנס קדוש וכו' שנאמר וכו' הנאמר בלון והמחר שירושלים קדוש ויחמר לו :
- (ד) כדאמרין (יומא ל"ח) וכו' גם בלוקט שמואל אמר ר' חייא בר אבא אמר ר' יוחנן ראה הקדוש שצדיקים מושיעין עמו וטובין בכל דבר וכו' וכו' אמר ר' ל' מנחם ארץ וישת עליהם-תכל :
- (ה) כדאמרין בספרי מה שכתובים רואים אורם מסוף העולם ועד סופו כדאמרין מסוף העולם ועד סופו כדאמרין מסוף העולם ועד סופו :
- (ו) כדאמרין בלכות והיו מתחמם כנגד אורן של חכמים כו' ואיתא בפסיקתא כ"ז שחבריה דבזקין לחכמים ומושיעין דבריהם כס וזיין לקנות שני עולמות, ובתנחומא תנא מנחם חזק הספר עם הספר וזיק התעילין עם התעילין ללמוד אגריהם הצדיקים ואשרי דבזקין כו' ע"ש, ואיתא שם בספרי ולדבקה בו וכו' ה"ל אגרי לעלות למרום ולדבקה בו והלא כבר נאמר כו' ה' אלהיך אש אכלה הוא אלה הדבק בתלמידי חכמים ובתלמידיהם ומעלה אף עליך כאלו עליהם למרום ועלמה כו', עוד אמרין (ירושלמי שירובין) וכו' כל מבקש ה' כל מבקש משה אין כחיד כאן אלא כל מבקש ה' מכאן שכל המקביל פני רבו כאלו מקבל פני השכינה, ר' חלבו אמר ויחמר אליהו השביחי ה' ה' אלקי ישראל אשר עמדתו לפניו והלא אליהו שיריין לנביאים ה"ל אלא מלמד שכל עמידותו עומד לפניו אחריו השלימו רבו כאלו עמד לפני השכינה, כחיד והאמר שמואל משרת אלה ה' לפני עני מלמד שכל שיריה ששאר לפני עני רבו כאלו שרם לפני השכינה, תנא דבי ר' ישמאל ויבא אהרן וכל זקני ישראל לאכול לחם לפני חותן משה לפני האלקים וכי לפני השם אכלו אלא מכאן שכל המקביל פני חבירים כאלו מקבל פני השכינה :
- (ז) עיין בזה"ל פ' פסוק ביושבת בגוים חבירים מקבילים לקול השמעני :
- (ח) גרסין בגמרא (יומא ל"ח) אמר ר' חייא בר' אבא אמר ר' יוחנן אשילי בשביל דזיק אחד העולם מתקיים שנאמר וצדיק יסוד עולם, ע"ש אמר ר' אלעזר בשביל דזיק אחד העולם נכרא שנאמר וירא אלקים את האור כי טוב ואין עוב אלא צדיק שנאמר אמרי צדיק כי טוב ע"כ :

הקדמה

להתפלל ט) עליהם ולפתוח להם שערי ברכה י) עיי' (פ' ק"ו) וכן אמרו הצדיקים הן המרכבה כי השכינה שורה עליהם יא) וכו' עכ"ל עיי' והנה העוסק במעשי הצדיקים כאלו עוסק במעשי מרכבה כי הם מרכבה לו ית', והנאון הקדוש מיה יהונתן ז"ל בספר היקר יערות דבש ביאר שם מעלת ת"ח וגדולת צדיקי הדור עפי' מאמר חז"ל משה שפיר קאמרת יב), וז"ל כי ת"ח בכלל נקראים משה כו' והוא כי נשמתם ונפשם לא נסתלק למעלה רק הם נתקשרים עם נשמת החיים להגן על הדור וביתור משה רע"ה נשמתו ונפשו תמיד נקשר עם חכמי הדור ואדוק בהם נפשו קשורה בנפשם כו' ולא עלתה נשמתו למעלה רק תמיד שרשה רבוק עם נשמת צדיקים ות"ח וזהו ולא ידע איש את קבורתו כי הוא קבור בגולה עם כל חכמי הדור, ולכן כל תלמידי חכמים נקראו משה כו' עיי', וכן גם בדורותינו לא עזב השם ית' חסדו מערינו ושלח לנו גאונים וקדושים אשר יתורו לנו מנוחה ומגינים ערינו בצדקותיהם יג) וראיתי כי אין דורש אותם להעלות את שמם לברכה ולספר לדורות הבאים אחריו לאמר זה הדרך הישרה הלכו צדיקי עולם לכו אחריהם, ולמה יגרעו חכמי זמננו ושלפנינו מהגאונים הקדמונים אשר אין דורש ואין מבקש להם ולא שם יוכר להם על פני הארץ אף כי מעיין חכמתם אחרי הסתלקותם יד) מאתנו במסמון לנו נחבשה כי לא שלחו

ט) נא וראה כמה גדלו כח הצדיקים אף לכל אדם אשר חזיר את שמו לנשיהם יצא לו עיי' ישועות גדולות בדברי רבינו הגדול הרמב"ן ז"ל פ' במדבר וז"ל הטור, אבל ידעת המספר לא ידעתי למה נזה שידעו אותו כו' ועוד כי הנא לשי' כל הנביאים ואחיו קדוש השם והוא נודע אליהם בשמו יהיה לו בדבר הזה זכות וחסד כי כל צדוק העם וכחכב כ"י זכות הרבים במספרם וכן לכולם זכות במספר שימנו לשי' משה ואהרן כי ישימו עליהם פנים לטובה יבקשו עליהם רחמים ה' אלפי אבותיהם יוסף עליהם ככס אלף שעמים עיי' (ועיין אות' ב' לעל):

י) כמאמרם ז"ל כל העולם כולו ניזון בשביל חנינא בני כו':
יא) ז"ל רבינו הרמב"ן ז"ל על פסוק אש שמור תשמרון כו' ולדברך בו ויחקן בלשני המעלה שח"י נשם נדחה בלדור החיים כי הם עצמם מעון לשכינה ולכוונה זו אמר הכתוב ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם ולא בנאם כו' עיי', והנאון האלקי רבינו עובדי' ספורנו ז"ל פ' על פסוק והסתלקתי בתוכם ענין המהלך הוא ההולך אנה ואנה לא אל מקום אחד בלבד אמר איך אהלך בתוכם כי לא אל מקום אחד בלבד ירד ששע הכבוד כמו שה' במשכן ובמקדש באמרו ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם כלומר בזה האופן ובאותו המקום בלבד אשכון בתוכם וביאר זה שם כי אמנם בכל מקום שיהי' שם לדיקו' ה' הוא קדוש משכני עליון שבו חושלם כוונתי באמרו השמים כבאי והארץ הדוס רגלי ואל זה אביע אל עני וגכס רוח וחדר על דברי עכ"ל הטור, והאלשיך הקדוש פ' בספר ששנת הפמקם ז"ל אשריון עשה לו המלך שלמה הלא אמרתי כי היו או ישראל כו' מרכבה אליו ית' למה זה איתי לעשות משכן לשכן שמי שם והלא טוב טוב הוא יהי' משכן בכם מלאכה ומשכן ויהי נא עמכם כאשר רצית עם אבותינו כו' כי הן ה' המרכבה מבלי משכן הנו מודעכם כי כן הוא אפריון עשה לו כו' מעני הלבנון לא מלאכה עשה עיקר רק מעני הלבנון כן נשמת ישראל לדיקים שבדור כו', עיי' רק על עני הלבנון הם הצדיקים אשר ביקרם שנים שורה ואגן תחשט במקדש כמדובר, עיי' שוקין עמודי שש שאם נסתלק מהמקדש לא נסתלק מהצדיקים הכוונת מזה כי הלא שוקין ונסיעתו מיוסדים ותקועים על ארצי פו המה לדיקים בעלי קיבל מרכבה בשכינה עליהם לזכות ובהירות נשם כזו וזה על ארצי פו שכל מקום שהם נוסעים ומטולטלים בגלותם שם השכינה ושוקי מהלכיה נוסעים תקועים על ידם, עיי' כי ח"י מרכבה אליו ולא בלבד על חלק הנשמות למעלה אחר סלקים כ"א גם אחרים בסנפיו הוא חלק בגופים כמאמרם ז"ל לדיקים דומים בעוה"ז לאילן כו' כי בגוף ונפש אשרה שכינה עליהם כו' עיי', ח"ל הגאון הסולל מוכר' יודא מיק פדרושתי להספידו על מן הבית יוסף ז"ל, גזירה מוחלעת הוא מכל החכמים הקדושים ראשונים ואחרונים שהצדיקים ות"ח יש להם יחוס מה עם המשכן ובהמ"ק ששם שהשכינה שורה במשכן ובהמ"ק באמצעות הקרבות כן הצדיקים ות"ח נעשים מעון ומשכן לשכינה באמצעות לימוד התורה ובקיום המצוות עכ"ל הטור:

יב) ועיין בתקנים תקן שחון ותשע אשר הוכח גם כן חידוש להרב הקדוש אלפי מו"ה אליעזר אזכרי ז"ל בפרק ט' מהלכות תשובה והוכח גם בליקוט חדש ובחד"א מהרש"א ז"ל:

יג) כמאמרם ז"ל (יומא פ"ו) אשריהם לדיקים לא דיין שהן זוכין אלא שמוכין עד סוף כל הדורות כו', עוד מצינו (אגדה משלי) ואת לדיקים ישלם טוב שישלם שכר להם ולבניהם עד סוף כל הדורות, ואמרנו נמי (קדושין מ') עשה מלך אחת אשריון ששכריו איש ואת כל העולם כולו לכך זכות, עוד אמרנו (במזרח סנה"ד) ר"י לאמר אש אש אחת רוצה לידע מתן שכרן של לדיקים כו' כו' שעי' מלך אחת מוכה לו ולדורותיו ולדורי דורותיו עד סוף כל הדורות, ורבינו הגדול הקדוש אלקי רבינו נחמי ז"ל בספרו הטור כד הקמה (מערכת א' אות ד') ז"ל, וידע כי חכמי הדור מכארים על הדור ומצינו בארון כי הוא הראשון והקודם לכל מלאכת המשכן וירמנו אל הכתם שהוא קדוש לכל בשר המעלות להורות כי מכשרין על הדור כשם שהי' הארון מכשר על מעשי שישים כו' עיי':
יד) גרסין במדרש (קהלת רבה) כד דמך ר' יוסי טתח. באי סגא ואמר מצינו של לדיקים קשה לשי' הקב"ה מל"ה חוכמות שנמשנה חורה ומחורבן כסמ"ך בתוכחות כחיד והשלא ה' את מכותי בחורבן כסמ"ך

כחיד

הקדמה

שלחו קציר תבונתם למרחוק, אולם למה לא נזכיר את שמותם לדורות עולם אשר לא יכרת כי רבות גמלו אתנו בחייהם בעוד אור שמשם זרח עלינו בתורתם ובמעשיהם הטובים ולהם נגמנו זאת? ואף הנאונים המאורות הגדולים אשר זכו לדאיר מתכמתם על כל יושבי תבל והאירו פני הגולה בתבוריהם היקרים אשר השאירו אתריהם לברכה, גם המה רבים מהם אשר לא נודע על כל פני תבל לא שמותם ולא ספרותם, ואף כי ברבות הימים ישבת מהדור האחרון שמות הגדולים אשר החבסה שמה קן לה בפנות לבביהם, ולבניהם אשר יבואו אתריהם ישבת גם ספריהם, לכן קמתי אנכי האזוב אשר בקיר ובעזר השם שמתי תקותי כי הוא המקפיד על כבודו של צדיקים וכו' (טו) ונתעוררתי בעזרתו, ואמרתי אל לבי מוקנים אתבונן כי דרשתי פקודיו דרשו, והלכתי ולקמתי באמרים מפי סופרים וספרים וערכתי מערכה מערכת הגדולים וכתבתי על הספר נאוני קדושי עליון משוש דור ודור אשר היו לנו לעיני משלש מאות שנה עד היום וקבצתי אותם אחד לאחר וחפשתי וחקרתי ודרשתי היטב והנה אמת נכון הדבר ואת אשר חזיתי ושמעתי נאמנה מפעולת צדקותיהם ותרומות מדותיהם והנהגותיהם הטובים אותם אספרה, וסדרתי את שמותם עפי' א"ב כדרך הגאון תירא בשם הגדולים הראשון ולא בחרתי מי להקדים ומי לאחר כי הם רשאים ולא אני אשר קטנם עבה כמתני ומי יתן ואהי' עפר תחת כפות רגליהם לעוה"ב וסמכתי על דברי רז"ל שאמרו (תענית כא:) לא מקומו שר אדם מכבדו אלא הוא מכבד את מקומו, ואת כבוד קדשם הסניחה אלי גרעתי מכבודם (ועיין בהקדמה נחלת שבעה), כי אך עיני בשר לי וכל שמוע אנוש שמעתי, ורא לכבודי עשיתי אלא לכבודם למען תגדיל הדעת ויכירו כל באי העולם כי לא אלכין ישראל וכי ידו נטוה' עלינו בכד דור ודור גם בעקבי משיחא לשלוח אלינו מלאכי כרום אראלי תרשישים גאונים וקדושים להישר את הדרך לנו ללכת באורח מישור (טז) ויסולו לנו מסירה בספריהם היקרים והקדושים אשר נתונים נתונים המה לנו אשר כתבתי את עימותם ובארתי אותם בחלק השני מערכת ספרים אלה בחדושים יחדשו למשקול ולמיטרי' בדברי רבותינו חכמי המשנה והתלמוד, ואלה בדברי הבאים אחריהם אשלי רברבא הפוסקים יתהלכו לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא, ואלה ממדרש ואגדות חכמינו זל יוציאו רבש ונופת צופים בדברי מוסר השכל לעורר לבב בני ישראל ולקרב לבן לאביהן שבשמים, בתוכחת מגולה ואהבה מוסתרת להראות אותנו כי כל מגמת רבותינו הקדושים הי' אך לטהר את לבב ב"י ולשתלם עד פלגי מבועי התורה והמצוה אשר כתבו להורתם, אקוה כי כמו כשיל וכלפות יהלמון דברי הימים האלה בגדולינו

כחב וחדר פלאים אצל כסלון של צדיקים כתיב לכן כה אמר ה' הני ייחזק להפליא את העם הזה הפלא ופלא וריב למע והאכדתי הכמת חכמי ובינת נבניו הכהר ע"כ, ורבינו חזקיהו הקדוש זכורו יעמוד לנו כספרו כד הקמה (מערכת א' אות ה') זל, ודבר ידוע שהצדיקים מגינים על הדור וכשהם מסתלקים מן הדור הנה זה ענין הדור שק מאנו ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר היו עניי כבוד מחושפין על יסכאל נזכות אהרן וכשהסתלק אהרן נסתלקו עניי כבוד כו' עיי"ש, ורבינו האלשיך הקדוש כספרו דברים טובים עי' שם ע"ש טוב שם משמן טוב ח"ל וכן אמרנו לין בין צדיקים מהים לצדיקים חיים אלה הדיבור בלבד ולא עוד אלא שיום המות יש בו חיות מיום הולדו כו' שהוא כשמש המאיר לעולם נזכרו כו' ואעפ"י שחזק הצדיק נמשל לביאת השמש כאמרם על וזה השמש אין אורו מתמעט נמותו כי יום המות מיום הולדו כי משם מאיר למעלה ולמטה כו' עיי"ש:

(טז) וכמאמרם ז"ל (מדרש רבה נ"ה) א"ל ירמיה' החמיר הקב"ה נכבדו של צדיק וחסר מכבדו נכבדו כתיב כי מכבדו אכבד וכו' יקולי ע"י אחרים ונכבדו של צדיק כתיב ואכבדה מנצחין ומקללן אחרו אני, עוד אמרו מהאמת (טז) תש"א) רב הונא אמר יתברך שמו של הקב"ה כמה כובל מנצחיו וכמה חס על כבודו של צדיק עומד ומקריב לעכרים ולא יבשה ידו וכיון ששפט ידו אצל אותו צדיק מיד יבשה ידו:

(עז) ורבינו הקדוש מהר"ם אלשיך ז"ל כספרו שושנת העמקים בחן דבריו זה לשונו כי הצדיקים הטומאים ישראל ויחטאו לחלשים החונטים ויוצאים בחלטה כמאמרם ז"ל כד פתח חזקו החלטה היא גזע ישראל חטטה פני' נלי ספק שאין לך דור שתמעט חטטתה ממנו כו', עיי' הצדיקים הנו' הנקראים אחי ורעי על שהוא יתג' כרה העולם והם מקיימין אותו שהם כשותפים ורעים כו', עיי' מה יצא פעמך כי הנה לא ינצל בכל דור סוג צדיקים ויוצאים ונאים בקרב העם ללמדם לרעה ועבדו את ה' כו' עיי"ש, ובספרו עיני משפ בואר שם ג"כ מעלות הצדיקים ח"ל והענין כי ידענו כי שולחן שהצדיק אוכל בה נקראת מונח שהוא עבודה כאלוהים משלחנו של מקום כו' כאשר אצל ה' כלה הוא לשמוע שני העמודים אשר העולם נשן עליהם שהם עמודים שהוא השלחן אשר אצל בו וגמילת חסדים כו' כי גם האכל את כל ישראל שגמל להם חסד כי כלם אוכלים נזכרו עכ"ל, ג"כ בספר דברי אמת על שוק וישנו לאכול לחם אלא שהנשים שפירות ג"כ כגון זה):

ה ק ד מ ה

מגדולינו בקרב איש נלבב, וכל נפש משבלת תתענג על טוב ותרזה דשן בקריאת זכרון המעשים אשר עשו אנשי טופת האלה בישראל, וספריהם היקרים יכו שורש בלבבם ללכת אחריהם וכי מצורתם פרוסה על כל החיים! וקראתי את שם מתברתי שם הגדולים החדש יען כי בו בחרתי ללכת בעקבות הגאון המובהק רב ועצום עיר וקדיש מרה חידא הכפרדי וצלהיה בעהמ' ספרים רבים ונראים וביותר בספרו היקר שם הגדולים אשר הפלא לעשות בו והוא בכח ידו ורוחב בינתו הציב יד ושם לגדולי עם ישראל בדורו ושלפניו ותופע עליו נהרה להוציא יקר מוולל והעמיד דבריו על האמת וידוע כי במחקר כזה יד האחרון על העליונה, אולם ראש כי רבים המה הגאונים הגדולים צדיקים ומוסדי ארץ אשר העלימם מספרו הנל ולא כתבם כי לא שמע מחכמי הארצות האלו, לכן באתי אתריו ומלאתי את דבריו ואף באשכנו וספרד אשר בה היה מנוחתו ומקום קדשו, גם שם הניח לי גאוני עולם צדיקים וחסידים אשר לא העלים על מתברתי — ולא רציתי להרחיב פה בסיפור, ולבאר היטיב בארוכה המחלוקת הרבות אשר היו בן גאונינו וחכמינו הל בעוהד והשמן הצליח בעוהד את מעשיו ועשה קפדוניה בת"ח [כמו המחלוקת ואש התבערה אשר היו בין הגאון הגדול יעבץ זלוסיעתו ובין הגאון הגדול ר' יחונתן זל אשר יצאובחמתם לדבר תועה על קדוש ישראל ר"י הנל, ועל הגאון בוצינא קדישא ר' משה חיים לוצאטי ז"ל. וגם קודם לזה דברי גאונים רבים על הגאון סבא קדישא בעל אור ישראל ז"ל. כמו כן בענין הגט מעיר קלובא וכמו כן המחלוקת ואש התבערה אשר חי' בין רבינו חגרי"א מוויילנא זצ"ל ובין רבינו הגאון רש"י הרב מלאדי זצ"ל שדברי ריבות האלו הרגיו כל הארץ ויתאבקו שרפים ומלאכי מעלה והעלו אבק עד שמי ה' ויבסו את עין הארץ כפל או כפוד התורה וכבוד גאוני ישראל, וברגלים נרמסו עשרת תפארת גאוני ישראל, בימים ההם חרבה גאוני עולם וחסידי עליון היו לקלון ולחרפה ולמשיסה ורבים מהם אשר תוכו חרם והושלך משמים ארץ תפארת קדושי עליון, וכאשר מדיינים זה עם זה כרובים קבל גלגלין מתרוממין באשתא וקוקין דגור ובעורין ראשא נפקי מפומי' דחד על חברי' וספרי תורות הקדושים היו שריוס בצעד או לנו שכך עלתה עלינו כי אך באתי פה לספר כבודם תהילתם וצדקתם, לדלל החכם בחכמתו, והקדוש בקדושתו, והצדיק בצדקתו, והחסיד בחסידתו, אולם בקיצור נמרץ הוכרחתי להזכיר מה מהם, וברם זכור אותו איש לטוב הזה ידירי הרבני המופלג השלם חכם וסופר מרה אברהם יצחק הכהן נ"י בארנשטיין מפ"ק אשר היו לי מעיר לעזור אותי במלאכה הנכבדה הזאת אשר לפני, ורא עשיתי מקום מיוחד בתוך מתברתי לכל גדולי זמנינו ישמרם ה' לעשות לכל אחד מדור לפי כבודו ממשם הכמוס עמדי! יתן ה' אשר קרנם תרום בכבוד ויזכו עד ביאת הגואל לנו ויקטו גם ישיני עפר מקברותם ונעלה יחדיו להר ה' אל בית אלקי יעקב ומלך ביופיו תחיונה עינינו בשובו לירושלים ברחמים וזכות הגאונים והקדושים יעמוד לנו שלא תמוש התורה ממנו ומפי זרעינו עד עולם ונזכה לעבוד ה' ברחבה ובנתת וכ"ט כעתירת הכותב.

אהרן באא"מ מרה ישעי' נתן נ"י היו.